

[Bertel Dahlgaard.]

Jeg vil bede de ærede ordførere for venstre og de konservative om at besvare det spørgsmål, jeg her har stillet.

Der har i sommerens løb været talt en del om det tilstundende valg og tiden, der følger efter. De bemærkninger, jeg har gjort her i dag, har sikkert givet tilstrækkeligt udtryk for, at det radikale venstre mener, at det ikke er mindre vigtigt at tale om tiden fra nu af og til valget. I dette tidsrum skal et politisk arbejde udføres, der formentlig vil kaste lys over adskilligt; i dette tidsrum skal det klarlægges, hvad vælgerne på valgdagen skal vælge imellem. Det er på grundlag heraf, valget skal dele vandene.

Det er ikke undgået det radikale venstres opmærksomhed, at der fra venstres og konservativ side, måske — jeg ved det ikke rigtigt — også fra socialdemokratisk side, lægges op til, at nu skal befolkningen deles i to blokke, én, som maner en socialisme frem, der for længst er afgået ved døden, en anden manende en reaktionær liberalisme frem, som udåndede hin nat i 1933, da fhv. indenrigsminister Krag førte Madsen-Mygdal og venstre ind i Kanslergade-forliget, der hverken var socialisme eller liberalisme, men det, Danmarks økonomiske situation dengang krævede.

Jeg vil gerne have lov til her i dag at sige, også for at der ikke skal opstå nogen misforståelse senere, at man skal ikke vente, at det radikale venstre deltager på en af siderne i denne runddans. Vi ser tydeligt for os, hvad en sådan opslidningsvals ville ende i. Vi så begyndelsen hertil, da venstre og de konservative i 1954 og 1955 i en for landet vanskelig situation satte sig med armene over kors og søgte at sabotere enhver foranstaltning, som var nødvendig af hensyn til landets interesser. Vi kan levende forestille os, hvordan socialdemokratiet eventuelt kunne gøre gengæld, hvis man tænker sig, at sabotørerne fra dengang kommer til at danne regering. En sådan stadig standende kamptilstand vil efter vor mening være omtrent den ulykkeligste udvikling, dansk folkestyre kan føres ind i. Allerulykkeligst vil det være, fordi netop ungdommen mere og mere ledes ved denne form for politik og gennem al denne guldhed mere og mere vil tabe interessen for

det politiske liv og for, hvad der foregår i denne sal. Det er frygten for en sådan demokratiets krise, der har fået næsten alle vest- og nordeuropæiske lande til i deres parlamentariske liv at søge at bygge bro over selv dybe skillelinjer for derved at sikre et regeringssamarbejde om de problemer, som den øjeblikkelig situation kræver løst.

For det radikale venstre består der selvfølgelig væsentlige modsætninger over for de andre partier, ja, det kan endog til tider synes, at disse modsætninger er blevet større end tidligere. Det er ikke vanskeligt at se, at f. eks. forhandlingerne om lærlingeloven afdækkede principielle modsætninger i forhold til socialdemokratiet, som nødvendigvis måtte føre til, at vi fastholdt kravet om den frie adgang til lærlingeuddannelse. Socialdemokratiets stilling til organisationsmagten, herunder den principielle hævde af fagforeningernes og Arbejdsgiverforeningens frihed til at føre samfundsødelæggende arbejdskampe, er udtryk for en anden modsætning, selv om jeg erkender, at socialdemokratiet i de sidste 25 år ikke har praktiseret denne frihed. Vi er ligeledes i modsætning til socialdemokratiet i dets åbenbare uvilje over for funktionærorganisationer og funktionærer, der ikke ønsker at tilslutte sig De samvirkende Fagforbund. I det hele taget har den økonomiske udvikling efter vort skøn for længst ført os til et punkt, hvor det gamle forsøg på at hævde, at arbejdere og funktionærer kun kan være socialdemokrater, er brudt sammen. Der er åbent oprør mod denne tanke, både blandt selvstændigt tænkende arbejdere og blandt selvstændigt tænkende funktionærer. Også med hensyn til grænserne for økonomiske restriktioner er det let at påpege modsætninger mellem socialdemokratiet og os.

Omvendt ser vi på en række områder væsentlige modsætninger mellem os og venstre og i særlig grad mellem os og de konservative. Det gælder selve den sociale indstilling. Det mærkes f. eks. i den hadefulde agitation, man en tid har sat i gang mod det, man kalder velfærdsstaten, som de to partier selv har været med til at bygge op, og som det er det danske folketings ære at have skabt til afløsning af de kår, fattigfolk levede under for et halvt århundrede